



# NORGES HØYESTERETT

Den 6. november 2014 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Tjomsland, Matningsdal og Bergsjø i

**HR-2014-02165-U, (sak nr. 2014/1729), sivil sak, anke over kjennelse:**

Norsk Institutt For Menneskelig  
Utvikling ANS

(advokat Per Danielsen)

mot

A

(advokat Jørgen Klaveness  
v/advokatfullmektig Ole Andreas Thrana)

avsagt slik

## K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens kjennelse om avvisning som følge av bortfalt partsevne.
- (2) Norsk Institutt For Menneskelig Utvikling ANS (NIMU) var i flere år kunde av webdesigner A, som driver enkeltpersonforetaket Y. I perioden november 2009 til desember 2010 utførte A arbeid med webutvikling for NIMU. Det ble sendt tre fakturaer for arbeidet. De to første ble betalt i sin helhet, mens den siste kun ble delvis betalt. På denne bakgrunn oppstod det tvist mellom partene. A fremsatte krav om betaling av et utestående beløp på 221 113 kroner.
- (3) Nesodden forliksråd avsa 17. september 2012 dom, hvor NIMU ble frifunnet for kravet. Ved stevning 18. oktober 2012 til Follo tingrett anla A søksmål til overprøving av forliksrådets dom. Tingretten avsa 22. april 2013 dom med slik domsslutning:

**"1. Norsk Institutt For Menneskelig Utvikling ANS v/styrets leder dømmes til innen 2 – to – uker å betale A 221 113 – tohundreogtjueentusenett hundreogtrenten – kroner med tillegg av lovens forsinkelsesrente regnet fra 9. januar 2011.**

2. **Norsk Institutt For Menneskelig Utvikling ANS v/styrets leder dømmes til innen 2 – to – uker å betale A 80 000 – åttitusen – kroner for ufakturerte timer.**
3. **A frifinnes for krav om prisavslag, erstatning og tilbakebetaling av merpris.**
4. **Norsk Institutt For Menneskelig Utvikling ANS v/styrets leder dømmes til innen 2 – to – uker å betale til A 128 376 – etthundreogtjueåttetusentrehundreogsyttiseks – kroner i sakskostnader for tingretten. I tillegg kommer rettsgebyret."**

- (4) Under saksforberedelsen for tingretten ble det reist spørsmål om NIMU hadde partsevne. Tingretten la til grunn at selskapet hadde partsevne, fordi det ikke var endelig avvirket.
- (5) NIMU påanket tingrettens dom til Borgarting lagmannsrett. I prosesskriv 19. mars 2014 la NIMU ned påstand om avvising av *saken*. Det ble gjort gjeldende at selskapet ikke hadde partsevne som følge av at det var registrert oppløst 6. oktober 2012 og slettet fra Foretaksregisteret 7. mars 2014. NIMU krevde seg samtidig tilkjent sakskostnader både for tingretten og lagmannsretten.
- (6) A tok til motmæle i prosesskriv 21. mars 2014. Hun opplyste at hun ikke hadde noe mot at *anken* ble avvist, men presiserte at tingrettens dom som en konsekvens av dette måtte bli stående. Anførlene ble utdypet i prosesskriv 2. juni 2014, hvor det blant annet ble fremholdt at NIMU hadde begrenset partsevne.
- (7) Borgarting lagmannsrett avsa 3. juli 2014 kjennelse med slik slutning:
  - "1. **Ankesaken avvises.**
  2. **I sakskostnader for lagmannsretten betaler Norsk Institutt For Menneskelig Utvikling ANS 106 250 – etthundreogsekstusentohundreogfemti – kroner til A innen 2 – to – uker fra forkynnelse av kjennelsen."**
- (8) *Norsk Institutt For Menneskelig Utvikling ANS* har påanket lagmannsrettens kjennelse til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen og rettsanvendelsen. I ankeerklæringen er det gjort gjeldende at lagmannsretten skulle ha avsagt kjennelse for opphevelse av tingrettens dom og avvist hele saken fra domstolene på grunn av den manglende partsevnen. Uansett foreligger det mangler ved lagmannsrettens kjennelsesgrunner som hindrer prøving av anken. Anførlene er utdypet i senere prosesskriv.
- (9) Den ankende part har lagt ned slik påstand:
  - "1. **Borgarting lagmannsretts kjennelse i sak nr. 13-111059ASD-BORG/03 oppheves, og saken hjemvises til ny behandling.**
  2. **Den ankende part tilkjennes sakskostnader for Høyesterett."**
- (10) A har i tilsvaret tatt til motmæle og gjort gjeldende at anken til Høyesterett må avvises, idet den ikke tilfredsstillende kravene etter tvisteloven § 29-9 tredje ledd. Når det gjelder sakens

realitet, er lagmannsrettens kjennelse korrekt både i begrunnelse og resultat. Også ankemotparten har utdypet sitt syn i senere prosesskriv.

(11) Ankemotparten har lagt ned slik påstand:

**"1. Anken avvises.**

**2. Norsk Institutt For Menneskelig Utvikling ANS, org. nr. 987229039 v/Sigurd Stubsjøen dømmes til å erstatte As omkostninger for Høyesterett med kr. 15.000.- pluss mva."**

(12) Under saksforberedelsen har begge partene blitt forelagt spørsmålet om selskapet fortsatt har begrenset partsevne, og de har uttalt seg om spørsmålet.

(13) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:

(14) Saken gjelder videre anke over lagmannsrettens kjennelse. Kompetansebegrensningene i tvisteloven § 30-6 gjelder imidlertid ikke i et tilfelle som dette, se Rt. 1996 side 620 og Schei med flere, *Tvisteloven kommentarutgave*, 2. utgave, 2013 side 1083. Ankeutvalget har dermed full kompetanse.

(15) Ankeutvalget har kommet til at det ikke er grunnlag for å avvise anken til Høyesterett som følge av at det blant annet er angitt feil adresse på ankemotparten, jf. tvisteloven § 29-9 tredje ledd. De aktuelle feilene har ikke medført at anken ikke kan behandles på en forsvarlig måte, jf. § 29-9 fjerde ledd.

(16) Lagmannsretten har, som nevnt, avvist ankesaken. I kjennelsen er avvisningen begrunnet på følgende måte:

**"Som det fremgår av navnet, er Norsk Institutt for Menneskelig Utvikling ANS et ansvarlig selskap. Slike selskaper har alminnelig partsevne, jf. tvisteloven § 2-1 første ledd c og selskapsloven § 2-1. I likhet med aksjeselskaper må den alminnelige partsevnen til et ansvarlig selskap opphøre når selskapet blir avvirket, det vil si oppløst og/eller slettet av foretaksregisteret.**

**I tilfelle hvor partsevnen for et ansvarlig selskap opphører ved at det blir avvirket, skal saken avvises, jf. Skoghøy, *Tvisteløsning* (2014), side 277. Lagmannsretten legger til grunn, som opplyst, at Norsk Institutt for Menneskelig Utvikling ANS ble registrert oppløst 6. oktober 2012 og slettet fra Brønnøysundregisteret 7. mars 2014. Det vises til fremlagt bekreftelse. Partene er også enige om at saken skal avvises.**

**Ankesaken vil etter dette bli avvist."**

(17) Ankeutvalget forstår kjennelsen slik at avvisningen bygger på at NIMU ikke lenger har *alminnelig* partsevne. Lagmannsretten har imidlertid ikke vurdert om NIMU har *begrenset* partsevne til å opptre i den aktuelle saken. Partene ble derfor i brev fra ankeutvalget 14. oktober 2014 bedt om å uttale seg om spørsmålet. NIMU har i prosesskriv 15. oktober 2014 ikke tatt uttrykkelig stilling til spørsmålet, men har fastholdt at lagmannsrettens kjennelse må oppheves. A har i prosesskriv 17. oktober 2014 anført at lagmannsretten bare skulle vurdert spørsmålet om begrenset partsevne dersom NIMU selv hadde pretendert å ha slik begrenset evne til å opptre i saken. Når selskapet hevder at partsevnen er bortfalt, må imidlertid det være avgjørende. A har lagt ned endret påstand om at saken for Høyesterett avvises.

- (18) Ankeutvalget viser til at Norsk Institutt for Menneskelig Utvikling ANS ble registrert oppløst 6. oktober 2012 og slettet i Foretaksregisteret 7. mars 2014. Selskapets alminnelige partsevne bortfalt ved slettingen, jf. Rt. 2005 side 227 avsnitt 18, Skoghøy, Tvisteløsning, 2. utgave, 2014 side 263 og 273 og Schei med flere, Tvisteloven kommentarutgave, 2. utgave, 2013 side 73. Et selskap som har mistet sin alminnelige partsevne, kan imidlertid likevel ha begrenset partsevne i enkelte relasjoner. I Rt. 2005 side 227 avsnitt 18 heter det om dette spørsmålet:

**"Etter aksjelovgivningen før 1997-loven ... er det klare utgangspunktet at et selskap etter oppløsning og sletting ikke lenger eksisterer som et selvstendig rettssubjekt og da heller ikke har partsevne. Dette er slått fast i flere avgjørelser, jf. blant annet Rt. 1979 side 375 og Rt. 1993 side 361, der det også er fremhevet at dette ikke gjelder i absolutt alle tilfelle. Således vil selskapet kunne ha partsevne i behold i tvister som knytter seg til midler som ikke er fordelt."**

- (19) Spørsmålet er nærmere behandlet av Skoghøy i Tvisteløsning, 2. utgave, 2014 side 271 flg. På side 273 uttaler Skoghøy at begrenset partsevne kan foreligge hvor selskapet har midler "eller det av andre grunner har økonomisk eller annen praktisk betydning å anlegge søksmål av eller mot selskapet". I oppsummeringen på side 275–276 oppstilles tre vilkår for å legge til grunn begrenset partsevne:

**"For det første må saken gjelde en rettighet som er tilordnet sammenslutningen som sådan, eller en plikt som grunner seg på en handling som er foretatt av eller direkte overfor vedkommende sammenslutning.**

**For det andre må det være sammenslutningen som sådan, og ikke de enkelte deltakere, som fremstår som det naturlige søksmålssubjekt for det spørsmål saken gjelder.**

**For det tredje må det ha økonomisk eller annen praktisk betydning å få dom for eller overfor sammenslutningen som sådan."**

- (20) Ankeutvalget bemerker at NIMU hadde alminnelig partsevne da sak ble anlagt for Follo tingrett og mens saken sto for tingretten. Ved tingrettens dom ble selskapet pålagt betalingsforpliktelser overfor A. Selskapsdeltakerne hefter solidarisk med selskapet for denne type selskapsforpliktelser, jf. selskapsloven § 2-4. Tvangsgrunnlag mot selskapet er etter tvangsfullbyrdsloven § 4-10 også tvangsgrunnlag mot deltakerne, se Aarbakke, Ansvarlige selskaper og indre selskaper, 7. utgave, 2010 side 123. I en slik situasjon må NIMU etter ankeutvalgets syn ha begrenset partsevne til fortsatt å opptre i saken.
- (21) Selv om det var nedlagt felles påstand om avvisning, skulle lagmannsretten likevel av eget tiltak ha prøvd om det var grunnlag for avvisning av anken som følge av manglende partsevne. Lagmannsretten har etter dette uriktig avvist ankesaken under henvisning til manglende partsevne. Kjennelsen må dermed oppheves.
- (22) NIMU har fått medhold i opphevelse, men på et helt annet grunnlag enn det som opprinnelig ble anført. Den opprinnelige anførselen om at lagmannsretten dessuten "skulle ha avsagt kjennelse for opphevelse av tingrettens dom og avvist hele saken fra domstolsbehandling" har dessuten ikke ført fram. Anken har etter dette bare delvis ført fram, jf. tvisteloven § 20-2 annet ledd og Skoghøy, Tvisteløsning, 2. utgave, 2014 side 1272-1273. Sakskostnader tilkjennes ikke.

(23) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

Lagmannsrettens kjennelse oppheves.

Sakskostnader for Høyesterett tilkjennes ikke.

Magnus Matningsdal  
(sign.)

Steinar Tjomsland  
(sign.)

Per Erik Bergsjø  
(sign.)

Riktig utskrift: